

KASABAYA BİR YABANCI GELİR ve HER ŞEY DEĞİŞİR: HATIRLANINCA VAR OLAN HİKAYELER

A FOREIGN COME to the TOWN and EVERYTHING CHANGE: *FOUND MEMORIES*¹

Dr. Öğr. Üyesi Seher ŞEYLAN

Işık Üniversitesi Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Sinema ve TV Bölümü,
seylanseher@gmail.com

İstanbul / Türkiye

ORCID: 0000-0001-9477-5744

ÖZET

Gündelik hayatın dışında farklı evrenler yaratma özelliğine sahip sinema sanatı yarattığı evrenler içinde birbirine benzeyen ve birbirinden tamamen farklı karakterler de yaratmaktadır. Senaryonun ana unsurlarından biri olan ve seyir keyfini artıran çatışma çoğu zaman bu karakterler arasında ya da bu karakterler aracılığı ile ortaya çıkmaktadır. Söz konusu çatışmanın başlangıç noktası kimi zaman kasabaya gelen yabancıdır. Georg Simmel'e göre yabancı genel tanımı ile buralı olmayan anlamında bugün gelip yarın gidecek olan değildir. Daha öteye gidemeyecek, gelip kalandır. Geldiği bölgede yaşananları nesnel bir bakış açısı ile değerlendirir ve görüşünü ortaya koyar. Görüşünü ortaya koyarken bölgenin gelenek ve göreneklerinden, alışkanlıklarından ve dini yaklaşımından etkilenmez. Böylelikle en tarafsız bakış açısını dile getirmiş olur. Bölge halkı başka bir yerden gelen bu yabancıya her ne kadar ön yargı ile yaklaşırsa da zamanla alışır ve en yakınlarından bile gizlediği konuları onunla paylaşır. Eş deyişle yabancı geldiği bölgedeki insanlarla etkileşime geçmektedir. Söz konusu bu etkileşimin seyri ve sonuçları çalışma boyunca *Hatırlanınca Var Olan Hikayeler* (Julia Murat,2011) filminden örneklerle analiz edilecektir. Filmde herkesin belirli sorumluluklarının olduğu kasabada gündelik hayat her gün değişmeyen bir biçimde tekrar ederken, Rita'nın kasabaya gelmesi ile kasabanın yaşamı pek çok açıdan değişir. Georg Simmel'in analizi ile "yabancı" olan karakterin özellikleri ve geldiği yerde yaşanan değişimler film boyunca görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı, film, geçmiş, rutin, gündelik hayat, değişim.

ABSTRACT

The art of cinema, which has the feature of creating different universes outside of daily life, also creates characters that are similar to each other and completely different from each other in the universes it creates. The conflict, which is one of the main elements of the scenario and increases the viewing pleasure, often arises between or through these characters. The starting point of the conflict in question is sometimes the stranger who comes to town.

¹ Bu çalışma 13 Aralık 2022 tarihinde gerçekleşen UKSEK - 5. Uluslararası Kültür Sanat ve Edebiyat Kongresi'nde sözlü sunum olarak sunulmuştur.

According to George Simmel, a foreigner, with its general definition, is not someone who comes today and leaves tomorrow, in the sense of not being from here. He cannot go any further, he is the one who comes and stays. He evaluates the events in the region he came from with an objective point of view and puts forward his opinion. While expressing his opinion, he is not affected by the customs and traditions of the region, habits and religious approach. In this way, he expresses the most impartial point of view. Although the people of the region approach this stranger coming from another place with prejudice, they get used to it over time and share with him the issues that he has hidden even from his closest relatives. In other words, the foreigner interacts with the people in the region they come from. The course and results of this interaction will be analyzed with examples from the movie *Found Memories* (Julia Murat, 2011) throughout the study. In the film, while the daily life in the town, where everyone has certain responsibilities, repeats invariably every day, the life of the town changes in many respects with Rita's arrival in town. With the analysis of Georg Simmel, the characteristics of the "alien" character and the changes in where he came from are seen throughout the film.

Keywords: Stranger, film, past, routine, daily life, change.

1.GİRİŞ

“Tüm muhteşem hikayeler iki şekilde başlar; ya biri yolculuğa çıkar ya da şehre bir yabancı gelir”.

Leo Tolstoy

Filmler kimi zaman gerçek mekanları ve gerçek karakterleri bir araya getirirken kimi zaman gerçek kurgusal mekan ve karakterleri bir araya getirmektedir (Pösteki, 2019:s.75) Modern toplumla birlikte toplumsal ayrışmaların daha sık yaşandığı, insanların yaşamlarını çok az kişiyle paylaştığı günümüzde bu karakterler de yalnız kalan bireyler haline evrilmiştir. Varoluş felsefesi ile de ilişkili bu konudaki filmler felsefedeki “yabancı” kavramı bağlamında kimi zaman kendine kimi zaman içinde bulunduğu topluma yabancı kişilerden oluşmaktadır (Can, 2019: s.5). Geleneksel olarak tanımlanan yabancı, uzun süredir başta westernler ve bilim kurgu olmak üzere birçok film türünün temelini oluşturmaktadır. Senaryoda en çok yer alan yapısı ile bir yabancı şehre gelir ve bir şekilde statükoyu bozar. Bu yaklaşım pek çok film ve dizi yapısı içinde oldukça iyi çalışır ve anlatının gelişmesine, yeni karakterlerin anlatıya dahil edilmesine olanak sağlamaktadır (Rumford, 2013:s. 137)

“Düzenin ötekisi” olarak kabul edilen yabancı bu anlamı ile “düzen bozucu” potansiyele sahip olandır. Bauman’a göre bu potansiyele sahip olan yabancı tanımlanamazlık, uyumsuzluk, karmaşa ve müphemlik özelliklerini taşımaktadır (2009:s.17).Genellikle öteki ile ilişki açısından ele alınan yabancı kavramın temelini ortaya koyan ise Alman sosyolog Georg Simmel’dir (Karakayali,2006:s.313).Yabancı figürü aynı zamanda toplumun alışılmış işleyişini yeni bir gözle görmemizi sağlar ve doğal kabul edilen norm ve değerlerin incelenmesini teşvik eder. Yabancı, bir tehdit, değişim için bir katalizör ya da insan davranışının tarafsız bir yargıcı olarak temsil edilebilir. Bu şekilde temsil edilen yabancı, kaçınılmaz olarak Simmel’in çalışmasından çıkan yabancıdır; "bugün gelen ve yarın kalan" ve bunu yaparken ev sahibi toplulukta değişiklikler yaratan, belki de önceki bir birliği bozan veya alternatif olarak çağdaş temsilleri keşfetmede bir topluluğu birbirine bağlayan bağları ikiye katlayan biridir (Rumford, 2013:s.137).

Simmel’e göre yabancı mevcut grupla girdiği etkileşim sonucu grubun o güne değin devam eden doğal işleyişinde değişiklik yaratandır. Bu doğal işleyiş bir anlamda grubun yerleşik normlara sahip olduğunun göstergesidir. Yabancı söz konusu bu grubun üyeleri tarafından sonradan gelen kişi olarak görülmektedir. Öte yandan dışarıdan ve sonradan gelen yabancı, muhtemel iç düşmanlar gibi grubun kendisinin bir unsurudur. Bu yönü ile yabancı grubun hem dışındadır hem de onunla karşı karşıya gelmektedir (Simmel, 2009: s.149). Bu özelliklere sahip yabancı geldiği şehirde ya da kasabada bazen kasaba için bazen de kendisi için daha iyisi ya da daha kötüsü olmak üzere her şeyi değiştirir (Barbara, 2021).

Bu çalışmada kasabaya gelen yabancıların yarattığı değişim Georg Simmel'in yabancı kavramı ile *Hatırlanınca Var Olan Hikayeler* (Murat,2011) filmi boyunca incelenecektir.

2.GEORG SİMMELE'İN BAKIŞ AÇISI İLE YABANCI

Simmel iki tür yabancı tanımı yapar; bunlardan ilki toplumsal grupla olan ilişkisi ticari ilişkiler gibi faydacı bir temele dayanan ve maddi kazanç temelli olmaktan çok doğrudan kişilerarası ilişkilerde yer alan yabancı olmak üzere olumlu ve olumsuz iki tür "yabancı" dır. Bu yönü ile yabancı grubun sorunlarıyla ilgisi olmayan birisi olarak grubun tarafsız bir gözlemcisi olması, sosyal ve psikolojik anlamda grupla bütünleşmesini hızlandırmaktadır. Bu koşullarda yabancı önünde, grup içindeki sorunları çözmek üzere hakem rolü üstlenmek ve böylece grubun güvenini kazanarak grup içinde olumlu bir onum kazanmak ya da grubun içindeki sorunlar sebebi ile ortaya çıkan çatışmaları grubu parçalamak için kullanmak ve bu durumu grubu kendi menfaatlerini doğrultusunda yönlendirebilmek üzere iki seçenek vardır (Simmel, 2009:s.151). Modern dönemde yabancı sosyal konumuna odaklanan Simmel'e göre yabancı, içine girmek istediği grup tarafından tanınsa grup onunla iletişime geçmiş olsa da grubun gündelik yaşantısına hayatına asla tam olarak dahil olamaz (Chriss, 2017:s.7). Bu yönü ile yabancı bir topluluğun bir bireyi olmaktan öte bir şekilde dışarıda kalan, gruba dahil edilmeyendir. Sosyal aidiyet olarak topluluğun üyesi olmayan yabancı öncelikli olarak grubun güvenini kazanması gerekmektedir. Simmel, güveni, gelecekteki muhtemel bir davranışa ilişkin bir öngörü olarak tanımlamaktadır. Bu öngörü, karşıdaki kişi ile ilgili bilgi sahibi olmak ya da olmamaktır. Bu noktada tam ve kesin bilgiye sahip olmak güven duygusunu güçlendirirken yeterince bilgi sahibi olmamak ise güven duymayı zorlaştırmaktadır (Simmel, 2016: s.13)

Yabancı, gruba hem yakın hem uzak olan hali ile grupla kendine özgü bir etkileşim içindedir. Yabancı ile grup arasında etkileşimden doğan bu ilişki yakınlık ile uzaklık arasında gidip gelmekte olan gerilimli bir ilişki biçimidir (Janet, 2020:s.741). Bu gerilim Simmel'in yabancı kavramına ilişkin getirdiği 3 yaklaşımda görülmektedir. Çalışma boyunca *Hatırlanınca Var Olan Hikayeler* (2011) filmi aşağıdaki 3 madde çerçevesinde çözümlenecektir.

2.1. Yabancı genel tanımı ile buralı olmayan anlamında bugün gelip yarın gidecek olan değildir.

Yabancı gezginden farklı olarak daha öteye gidemeyecek olandır. Bugün gelen yabancı yarın gidecek olan gezginden öte, yarın da kalan gidemeyendir. Eş deyişle, artık daha öteye gitmeyecektir. Diğer yandan, daha öte gidemeyecek olsa da belli bir mekanda, belli coğrafyada ya da sınırları belli bir grubun içinde sabitlenmekten tam anlamı ile memnun değildir. Kalmaktan mutlu görünse de kalmak ve gitmek arasında duygusal açıdan sıkışıp kalmıştır. Ancak zamanla psikolojik olarak en baştan beri oranın bir parçası olmadığını ya da oraya ait olmadığını farkına varır. Her ne kadar yabancı farklı bir coğrafi bölgeden gelmiş olsa da geldiği yerde kalıcı değildir, eş deyişle yeni coğrafyaya kök salmak için gelmemiştir. Bir yandan fiziksel bir yandan psikolojik süreci olan bu durumda yabancı her ne kadar dün gelip yarında kalma potansiyeli olsa da, bu yeni coğrafyaya /mekana tam olarak kök salmak konusunda kendinden emin değildir (Simmel 2009:s. 45)

Simmel'in geleneksel yabancı yorumu, belirli bir sosyal ve mekansal ilişkiyi içeren belirli bir bireysel tip üzerine bir yorum olarak anlaşılmıştır. Bu, Simmel'in düşüncesinde mekânın önemini göstermektedir (Lechner, 1991).Tuhaflığın ben ve öteki arasındaki sosyal mesafe tarafından belirlenmesi yerine, mekansal durumlar sosyal süreçleri etkileyebilir. Yabancılık daha sonra yakınlık ve mesafe arasındaki diyalektik bir uzamsal ilişkiyi ortaya çıkarmaktadır. Yabancı olgusunda, "uzaklık yakın olanın uzakta olması, yabancılık da uzakta olanın fiilen yakın olması anlamına gelir". Yabancı bu uzamsal okumasında, Simmel onu olumlu bir ilişki olarak kavramsallaştırır ve bu grupla arasındaki özel bir etkileşim biçimidir.

Dahası, yabancılar, "yabancıların resmi ilişkisini oluşturan" hareketlilikleri nedeniyle ev sahibine organik olarak bağlıdır (Simmel,1999:s.185-186).

2.2. Yabancı geldiği bölgede yaşananları nesnel bir bakış açısı ile değerlendirir ve görüşünü ortaya koyar

Yabancıların gruba mensubiyeti, grubun dışında olmayı ama aynı zamanda da ona karşı olmayı içermektedir. Yabancı her ne kadar yerel toplumla bir şekilde etkileşime girse de, bu etkileşimden doğan ilişki mesafelidir. Söz konusu bu ilişki kendine özgü mesafesi ile ne yakın ne de uzaktır (Simmel, 2009:s. 49).

Grubun içinden olmayan yabancı gruba ilişkin sorunları çok daha rahat kavrar ve bu sorunları dışardan bakan bir göz ile nesnel biçimde değerlendirir. Uzun süre grubun içinde olan bireyler çoğu zaman geleneksel hale gelmiş yaşam biçimlerini, bakış açılarını kanıtsamıştır. Bu bağlamda farkındalıklarını yitirerek, olası sorunları göremez hale gelmektedirler. Dışarıdan gelen yabancı ise gruba ilişkin sorunları fark eden ve bu sorunlara ilişkin fikirlerini rahatlıkla dile getirebilir.

2.3. Bölge halkı başka bir yerden gelen yabancıya her ne kadar ön yargı ile yaklaşırsa da zamanla alışır ve en yakınlarından bile gizlediği konuları onunla paylaşır.

Simmel'e göre yabancı olmak uzaklık ve yakınlığın bir karışımıdır. Yabancı gruba çok yakın olursa grubun üyesi olur, öte yandan çok uzak olursa grupla iletişim kuramaz. Bu hali ile yabancı ne çok yakın ne çok uzak olmalıdır (Ritzer & Stepnisky,2020:s.44). Yabancıların "yabancılığı" grup üyelerinin kaybolmuşluk içinde yabancıya nasıl davranacaklarını ve ne bekleyeceklerini bilmeme duygusu ve bunun sonucu olarak ilişkiye girme isteksizliğinden kaynaklanmaktadır (Demir,2018:s.112). Bu isteksizliğin zamanla geçmesi ve yabancı ile öncelikle gündelik yaşamın kesitlerine dayanan etkileşimle karşılıklı etki oluşmaktadır. (Simmel, 2009). Bu etki ile beraber aradaki mesafe azalmakta ve grup üyesi/üyesi daha önce kimseye anlatmadıkları duygu, düşünce ya da geçmişlerini yabancıya anlatmaktadırlar. Daha önce diğer grup üyelerine anlatmamalarının sebebi çoğu zaman duygusal yakınlığın sağlanamamasıdır. Bedenen yakın, duygusal olarak uzaktırlar. Mesafe sadece ölçülebilir/fiziksel/coğrafi bir mesafeyi değil, esasen içsel/zihinsel/duygusal bir mesafeyi ifade eder (Demir,2018:s.122).Toplum, bireyler arasındaki iletişimden oluşur. İletişim, birbirinden farklı derecelerde sosyal mesafeye sahip bireyler arasında gerçekleşir (Levine,1979). Eş deyişle sosyal mesafe ilişkisinin yapısını ve derinliğini belirlemektedir. Diğer yandan duygusal olarak sağlanamayan yakınlık sebebi ile kişi anlatacaklarının bir başkasına aktarılması ya da kendisine ön yargı ile davranılması bir anlamda yargılanmasından çekinmektedir. Oysa yabancı grubun içinde değildir, yeri geldiğinde grubu eleştirir ve bir gün gitme ihtimali olmalıdır. Bu sebeple kişi gelişen yakınlıkla beraber onunla yakın diyaloga geçip içini açmaktan çekinmez.

3.HATIRLANINCA VAR OLAN HİKAYELER (2011) FİLMİNİN YABANCI KAVRAMI BAĞLAMINDA ANALİZİ

3.1 Filmin Künyesi

Yönetmen: Júlia Murat

Oyuncular: Sonia Guedes, Lisa Fávero, Luis Serra

Yapım Yılı, Ülke: 2011, Brezilya, Arjantin

3.2. Filmin Konusu:

Jotuomba’da gündelik hayat tüm sıradanlığı ile hüküm sürmektedir. Birbirini takip eden günler bir diğerinden farksızdır. Kasabadaki herkesin gündelik yaşama ilişkin belirli görevleri vardır. Madalena ekmek pişirmekten sorumludur. Her sabah Antonio’nun kahve dükkanına gelir ve onun tüm itirazlarına rağmen ekmekleri raflara dizer. Bu arada Antonia kahve hazırlar. Dışarı çıkarlar ve banka otururlar. Öğle vakti köylüleri ayine çağıran kilisenin çanları çalar. Ayine giderler sonrasında aynı masa etrafında hep birlikte yemek yerler. Aralarında geçen konuşmalar genellikle havanın durumuna ilişkindir, aralarında bunun dışında bir konuşma ya da sohbet geçmez. Madalena eve döner ve kaybettiği kocasına mektup yazar. Ve böylece Jotuomba’da hayat devam eder, günler ağır ağır birbirinin içine sürüklenir. Bir gün kasabaya Rita adında genç bir fotoğrafçı gelir. İlk önce çekingen davranan kasabalı, kısa sürede ona alışır ve günlük yaşamlarını onun objektifine açarlar. Durumdan memnun görünmeyen tek kişi rahiptir.

3.3.Analiz ve Bulgular

Jotuomba kasabasında hayat son derece sıradandır. Kasabada yaşayan herkesin yapmakla sorumlu olduğu günlük görevleri vardır. Böylelikle bütün günler bir örnek bir düzen içinde geçip gitmektedir. Madalena hergün sabah karşı aynı saatte kalkıp ekmek pişirdikten sonra tren raylarından geçerek Antonio’nun kahve dükkanına gelmesi ikli arasındaki dilaogların rutin hali ile beraber ayinde buluşan kasabalılar papazın şükür, inanç ve sabır üstüne verdiği vaazı dinlerler daha sonra beraber yemek yerler. Sonrasında erkeklerin geleneksel sokak oyunlarını oynadıkları görülür. Aralarında diyalog yoktur. Adeta beraber ama yalnızdırlar. Artık çalışmayan tren garı ve otların arasında kaybolmaya yüz tutmuş raylar bu kasabaya kimsenin gelmediğinin göstergesidir. Jotuomba’nın rutin günlerin birinde artık kullanılmayan tren raylarını takip ederek kasabaya gelen Rita Mandela’nın kapısındadır. Kalacak yere ihtiyacı olduğunu söyleyen bu yabancıya yer gösterir Mandelana. Bir yabancıнын köye gelmesi karşısında Mandelana şaşkıncıdır ve Rita’ya oldukça mesafeli davranır. Havlusunu vermek için Rita’nın odasına kapıyı çalmadan girdiğinde Rita bir daha bunun tekrarlanmamasını ister. Aynı durum daha sonra da tekrarlanınca uyarı alan Mandela “burası benim evim” diye karşılık verir. Bu durum köyde yabancılara alışık olunmadığının göstergesidir.

Madalena ilk başta her ne kadar Rita'dan rahatsız olsa da diğer yandan fotoğraf çekmesini anlamsız bulsa da zamanla ona alışır ve hayatının sırlarını dökmeye başlar. Çocuğunu nasıl kaybettiğinden, gençliğinden, eski Jotumba' nın eski günlerinden bahseder. Madalena Rita'yı köydeki diğer sakinlerle de tanıştırır. İlk başta herkes tuhaf bakışlarla Rita'yı süzer. Daha sonra her zamanki gibi yemek yemek için aynı masa etrafında toplanırlar. Rita diğer kadınların aksine kasabanın geleneksel içkisinden içer. Rahip bundan rahatsız olur. Ve kadınların içmemesi gerektiğini söyler. Rita'nın "*peki kadınlar ne yapmalı?*" sorusuna "*kadınlar ağlamalı, dikiş dikmeli, dua etmeli ve çocuk doğurmalıdır*" diye cevap verir. Diğer sakinler ise Rita ile sohbet etmeye başlarlar. Bu arada, Rita rahibe mezarlığın kapısının niye kilitli olduğunu sorar. Rahip bu soru karşısında çok şaşırır çünkü kendisinin aldığı bir kararı daha önce sorgulayan olmamıştır. Masadan kalkar kasaba sakinlerinden birkaç kişi arakasından gider. Diğerleri Rita'ya, bunun Tanrı'nın bir kararı olduğunu söylerler. Buna göre, rahip tanrı ile konuşmuştur. Tanrı rahibe mezarlığın kilitli kalmasını söylemiş ve rahip bu kararı halka iletmiştir. Rita'nın yüz ifadesinden bu durumu pek mantıklı bulamadığı görülmektedir.

Günlük Rutine Rita'da dahil olur, Madalena'nın yaptığı ekmekleri beraberce Antonio'nun kahve dükkanına götürürler. Sonra ayine giderler sonra hep beraber yemek yenir. Rita'nın kasabaya gelmesi ile yerel halk arasında da diyaloglar çoğalır. Artık sadece havadan sudan değil hayattan da konuşmaya başlarlar, bir taraftan yüzleri de gülmeye başlamıştır. Rita kasabalının fotoğraflarını çekmek ister. Rita'nın fotoğraflarını çekmesine izin verirler. Böylece aralarındaki yakınlık daha da gelişir. Başlangıçta suskun olan kasaba halkı yavaş yavaş ona açılmaya başlar kimi Rita adında eski bir sevgilisi olduğunu evlenmeden ayrıldıklarını anlatır. Kimi onunla gündüz konuşmasa bile gece herkes evine çekildiğinde sohbetler eder. Eski anılarını paylaşırlar Rita ile. Her ne kadar kasaba halkı Rita ile belirli düzeylerde yakınlık kursa da Rita ile en çok yakınlık kuran Madalena'dır. Madalena, "*burayı sevdi mi?*" sorusuna "*evet*" cevabını verene Rita'ya "*o zaman sana bildiğim her şeyi öğreteceğim*" diye karşılık verir. Ve ona ekmek yapmak gibi bildiği her şeyi öğretir. Artık Rita Madalena gibi ekmek yapmaktadır.

Rita'nın gelişi kasabanın genel havasını da değiştirmiştir. Kasabanın sessiz, ıssız ve soğuk atmosferi yerini canlılığa, heyecana ve harekete bırakmıştır. Daha önce kendi arasında sohbet dahi etmeyen kasaba halkı bir akşam parti düzenler. Kasabanın ve halkın üzerindeki kasvet yerini gülen, eğlenen, dans eden insanlara bırakmıştır. Herkes en güzel kıyafetlerini giymiş, süslenmiş ve neşe içinde neşeli bir şekilde dans etmektedir. Rita'nın canlılığı, genç ve dinamik olması, güler yüzü, yalnız başına yolculuğa çıkma cesareti, samimiyeti, yaşam enerjisi kasabaya değişimi getirmiştir. Bu değişim durağanlığı bozmuştur. Diğer yandan, parti devam ederken Rita Antonio'ya kilise duvarına ölen diğer insanların isimlerini niye yazmadıklarını sorar. Antonio, "*Burada ölmeyi unutuyoruz*" diye cevap verir. Söz konusu durağanlık sadece devam eden rutinler ve insanların suskunluğu değil aynı zamanda ölümün de artık kasabaya uğramamasıdır.

Rita, Simmel'in tabiriyle hem grubun içinde hem dışındadır. Hem yabancısıdır, hem buradaki gruba ait gibi davranmaktadır ve etrafıyla kurduğu ilişki de bu yöndedir. Hem de ait olmadığı bir yere aitmiş gibi davranmak onu rahatsız eder. Bu durumu Madalena'ya açar ve gideceğini söyler. Madalena da birkaç gün daha kalmasını ister ve bu esnada mezarlığın anahtarını ona verir. Bu birkaç gün içinde Madalena ölür. Rita'nın gelmesi neşe, canlılık getirdiği kadar Antonio'nun bahsettiği üzere ölümün unuttuğu kasabaya ölümü de getirmiş bu noktada da bir değişim yaşanmıştır. Madalena'nın cenazesinin ardından Rita kasabadan ayrılmak üzere eşyalarını toplayıp kapıyı açtığı anda kasabalıyı karşısında bulur. Rita' ya kasabada ondan başka ekmek yapacak kimse olmadığı söylerler. Simmel'in vurguladığı gibi yabancı gelip giden değil aksine öteye gidemeyendir.

4. SONUÇ

Sinema anlatısında, çoğu zaman beklenmedik bir anda kasabaya gelen yabancı, yerel halk ile girdiği etkileşim sonucu hem kendisi hem de halk değişmektedir. Yabancı kavramına temel bakış açısını getiren Simmel'e göre yabancı geldiği bölgeyi nesnel bir bakış açısı ile değerlendirir. Ve görüşünü ortaya koyar. Jotumba'da rahip tek otorite figürdür ve sorgulamaz. Kasabaya gelen yabancı Rita ise, rahibin otoritesini sorgulayan tek kişidir. Diğer yandan, rahipte Rita'nın görüşlerinden pek hoşnut olmaz. Bununla birlikte Simmel'in yabancıya ilişkin bir diğer öngörüsü bölge halkının başka bir yerden gelen yabancıya her ne kadar ön yargı ile yaklaşırsa da zamanla ona alışması ve en yakınlarından bile gizlediği konuları onunla paylaşmasıdır. Madalena ve diğer kasabalılar öncelikli olarak Rita'nın varlığından rahatsız olsalar da zamanla ona alışırlar. Onunla vakit geçirdikçe daha yakından ilişki kurarlar ve aralarındaki güven duygusunun da artması ile Rita ile geçmişlerini, özel hayatlarını paylaştıkları görülmektedir. Son olarak Simmel'e göre yabancı genel tanımı ile buralı olmayan anlamında bugün gelip yarın gidecek olan değildir. Gezginden farklı olarak yabancı geldiği bölgeyi hemen terk eden terk edebilen değildir. Madalena'nın ölümünün ardından kasabadan gitmeye hazırlanan Rita'yı kapıda bekleyen ahali başka ekmek yapacak kimselerimim olmadığını, eş deyişle kalmak zorunda olduğunu ima ederler. Yabancı'nın yerel halk ile olan etkileşimi her ikisini de değiştirip dönüştürmekte aralarında bir bağ kurmaktadır.

KAYNAKÇA

- Bariş, J. (2020). "Georg Simmel'in Yabancı Kavramı ve Ahlat Ağacı Filminde Ana Karaktere Etkisi", *Turkish Studies*, 15, 2.
- Bauman, Z. (2009). *Modernlik ve Müphemlik*. (Çev. İ. Türkmen), İstanbul, Ayrıntı.
- Chriss, James J. (2017) "Georg Simmel's Social Geometry." Unpublished manuscript, Department of Criminology, Anthropology, and Sociology. Cleveland State University.
- Demir, Ü. (2021). "Toplumun Direnen Kaleleri ve Değişim Rüzgârları: Çikolata Filmi Örneğiyle" , *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 336-345.
- Karakayali, N. (2006). "The Uses of the Stranger: Circulation, Arbitration, Secrecy, and Dirt. *Sociological Theory*", *J.stor.org*, 24(4), 312-330.
- Kocagür, S. C. (2019). *Yeni Alman Sineması Kapsamında Werner Herzog Filmlerindeki Yabancılık*, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Lechner, J. (1991). *Simmel on social space. Theory, culture and society*, 8, 195-201.
- Levine, D. N. (1979). *Simmel at a distance: On the history and systematics of the sociology of the stranger*. (Ed. W. A. Shack & E. P. Skinner), *Strangers in African society*, 21-36, Berkeley, University of California Press
- Pösteki, N. (2019). "Sinema Yolu İle Oluşturulan Dünyalar: Yok-Yer, Heterotopya Ve Ömer Kavur Sineması", *Sinefilozofi*, 4 (Sp. Iss), 75-90.
- Ritzer, G. & Stepnisky, J. (2020). *Classical Sociological Theory*, Sage Publications.
- Rumford, C. (2013). *The Globalization of Strangeness*, Palgrave, Macmillan.
- Simmel, G. (2009). *Bireysellik ve Kültür*. (Çev. T. Birkan), İstanbul, Metis Yayınları.
- Simmel, G. (1999). *The Stranger*. (Ed. G. Lemert), *Social theory: the multicultural and classic readings*. Boulder, CO, Westview Press, 184-189.
- Simmel, G. (2016). *The stranger*. In *Social Theory Re-Wired*, 478-481, Routledge.

İnternet Kaynakları

- Gregorich, B. (2021). <https://barbaragregorich.wordpress.com/2021/10/15/the-f-words-a-stranger-comes-to-town/>.